

GMINA SZCZUTOWO

pow. sierpecki, woj. mazowieckie

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU AKTUALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY SZCZUTOWO
NA LATA 2014-2017
Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 ROKU**

SZCZUTOWO 2014 ROK

SPIS TREŚCI

<u>1. WSTĘP</u>	<u>3</u>
<u>2. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY</u>	<u>4</u>
<u>3. ZAWARTOŚĆ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	<u>7</u>
<u>4. GŁÓWNE CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	<u>8</u>
<u>5. POWIĄZANIA PROGNOZOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ REALIZACJA CELÓW W NICH ZAWARTYCH</u>	<u>9</u>
<u>5.1. Prawodawstwo Unii Europejskiej</u>	<u>9</u>
<u>5.2. Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016</u>	<u>10</u>
<u>5.3. Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku</u>	<u>16</u>
<u>5.4. Program ochrony środowiska powiatu sierpeckiego na lata 2013-2016 z perspektywa do 2020 roku (aktualizacja)”</u>	<u>19</u>
<u>Cel szczegółowy: Edukacja ekologiczna poprzez działania zmierzające do:</u>	<u>24</u>
<u>5.5. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014</u>	<u>24</u>
<u>5.6. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2023</u>	<u>25</u>
<u>5.7. Umowa Partnerstwa</u>	<u>33</u>
<u>5.8. Strategia rozwoju kraju</u>	<u>35</u>
<u>6. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA</u>	<u>36</u>
<u>Gmina Szczutowo to gmina wiejska o typowo rolniczym charakterze. W strukturze użytkowania terenu wyraźnie przeważają użytki rolne (64%), a wśród nich grunty rolne (39%). Stosunkowo wysoki odsetek w omawianej strukturze przypadł lasom i gruntom leśnym (25%). Ponad 80 % stanowią gleby biellicowe, zaliczane do słabej IV i V klasy, na których dominuje uprawa zbóż i ziemniaków. Obszar rolniczego użytkowania zajmują gospodarstwa rolne w obrębie, których przeważa chów trzody chlewnej i produkcja mleka. Na terenie gminy brak zakładów przemysłowych. W 2013 roku, w obrębie gminy Szczutowo, były zarejestrowane 182 podmioty gospodarcze. Zdecydowaną większość stanowiły te z sektora prywatnego, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą związaną głównie z handlem i usługami. Istotną część gospodarki gminy stanowi branża turystyczna. Baza noclegowo-gastronomiczna skupiona jest przede wszystkim w obrębie jeziora Urszulewskiego. Stanowią ją liczne ośrodki wypoczynkowe, zajazdy, domki letniskowe oraz pola namiotowe. Gmina Szczutowo cieszy się dużą popularnością wśród turystów zainteresowanych odpoczynkiem w otoczeniu lasów i jezior. Jeziora Szczutowskie oraz Urszulewskie są siedliskiem życia wielu gatunków ryb. Obydwa zbiorniki użytkowane są przez Gospodarstwo Rybackie we Włocławku Sp. z o.o. z siedzibą w Szpetalu Górnym.....</u>	<u>38</u>
<u>ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	<u>46</u>
<u>8. WARIANTY ALTERNATYWNE</u>	<u>48</u>
<u>8.1. Wpływ na stan środowiska braku realizacji Programu ochrony środowiska</u>	<u>48</u>
<u>8.2. Inne warianty alternatywne</u>	<u>49</u>

<u>9. ANALIZA I OCENA PRZEWIDZIANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO. PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SZCZUTOWO</u>	<u>49</u>
<u>TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU</u>	<u>52</u>
<u>ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	<u>52</u>
<u>12. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU</u>	<u>53</u>
<u>STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM</u>	<u>58</u>

1. WSTĘP

Podstawą prawną sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest **Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko** (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1235). Artykuły 46 i 47 tej ustawy nakładają obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) skutków realizacji dokumentów strategicznych (m. in. koncepcji, polityk, strategii i planów) opracowywanych przez organy administracji i precyzują okoliczności, w których sporządzenie SOOŚ jest wymagane.

Zgodnie z art. 51 ust.1 wyżej cytowanej ustawy organ opracowujący projekt dokumentu sporządza Prognozę oddziaływania na środowisko.

Celem wykonania Prognozy jest określenie możliwych skutków, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywa do 2021 roku” w tym:

- wskazanie możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko,
- określenie kierunków zapobiegania lub minimalizacji możliwości wystąpienia zagrożeń,
- określenie kierunków działań w zakresie poprawy stanu środowiska.

Jednocześnie Prognoza stanowi podstawę do podejmowania działań decyzyjnych oraz jest ważnym elementem w procesie konsultacji społecznych.

2. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Prognoza oddziaływania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku” została opracowana na podstawie zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz

o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 art. 51 ust.2). Zgodnie z wyżej cytowaną ustawą Prognoza:

1. zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- informacje o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. określa, analizuje, ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istotne problemy z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

3. przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą, negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Za podstawę wykonania Prognozy przyjęto:

- dyrektywy i rozporządzenia UE,
- prawodawstwo polskie,
- Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- "Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r."
- „Program ochrony środowiska dla powiatu sierpeckiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2020 roku”,
- Wojewódzki planem gospodarki odpadami,
- Strategię Rozwoju Kraju,
- Umowę Partnerstwa 2014-2020
- Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla województwa mazowieckiego (2006 r.),
- Aktualizacje krajowego i wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

W trakcie wykonywania Prognozy analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie Gminy oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Uzyskane wnioski odniesiono do aktualnego stanu środowiska i przeanalizowano możliwe skutki realizacji Programu.

3. ZAWARTOŚĆ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Aktualizacja „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku (aktualizacja)”, jest dokumentem strategicznym, który uwzględnia:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe;
- sposób monitorowania przebiegu realizacji Programu.

Dokument składa się z 11 rozdziałów:

Rozdział 1 – zawiera informacje ogólne, w tym podstawę prawną i cel wykonania opracowania, określa zakres Programu oraz metodykę jego opracowania.

Rozdział 2 – stanowi charakterystykę gminy i diagnozę stanu środowiska w gminie,

Rozdział 3 - wskazuje na kluczowe problemy ekologiczne wymagające pilnego rozwiązania.

Rozdział 4 – określa sposoby zarządzania Programem.

Rozdział 5 – definiuje podstawowe założenie Programu w oparciu o Politykę ekologiczną państwa, Strategię rozwoju kraju, Umowę Partnerstwa, Program ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r. oraz Powiatowy Program Ochrony Środowiska.

Rozdział 6 – określa cele i priorytety działań w gminie Szczutowo

Rozdział 7 – określa mechanizmy prawno-ekonomiczne niezbędne do osiągnięcia celów

Rozdział 8 - określa harmonogram działań długookresowych

Rozdział 9 - wskazuje na źródła finansowania Programu.

Rozdział 10 - określa uwarunkowania realizacji Programu.

Rozdział 11 – przedstawia sposób wdrażania i prowadzenia monitoringu Programu.

4. GŁÓWNE CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele programu:

- stanowią pochodną celów określonych w Polityce ekologicznej państwa oraz w „Programie ochrony środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.”;
- wynikają z weryfikacji priorytetów i zadań określonych w Raporcie z realizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu sierpeckiego”, obejmującego lata 2008-2011 z uwzględnieniem 2012 r.;
- uwzględniają wymogi obowiązującego prawa krajowego i UE.

Nadrzędnym celem „Programu ochrony środowiska dla gminy Szczutowo” jest:

Osiągnięcie trwałego rozwoju Gminy Szczutowo i zwiększenie atrakcyjności Gminy poprzez poprawę środowiska przyrodniczego, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe to:

- poprawa jakości środowiska poprzez działania zmierzające do:
 - osiągnięcia lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów,
 - osiągnięcia lepszej jakości powietrza,
 - ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm,
 - minimalizacji wytwarzania oraz składowania odpadów, osiągnięcia maksymalnych poziomów odzysku odpadów,
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych poprzez działania zmierzające do:
 - ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymania wody w środowisku
 - ochrona przyrody poprzez działania zmierzające do:

- ochrony przyrody, krajobrazu i rozwoju turystyki z uwzględnieniem wymogów UE,
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez działania zmierzające do:
 - zwiększenia bezpieczeństwa społeczeństwa
- edukacja ekologiczna poprzez działania zmierzające do:
 - wyższej świadomości ekologicznej społeczeństwa i większej aktywności społeczeństwa na rzecz środowiska

5. POWIĄZANIA PROGNOZOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ REALIZACJA CELÓW W NICH ZAWARTYCH

5.1. Prawodawstwo Unii Europejskiej

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej na nasz kraj nałożono obowiązek przestrzegania prawa obowiązującego w zjednoczonej Europie.

W związku z tym w dokumentach objętych Prognozą uwzględniono również wymogi obowiązujące w UE. Program ochrony środowiska uwzględni m.in. następującą dyrektywę:

- Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102);
- Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Dz. Urz. WE L 10 z 14.01.1997, str. 13, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 410);
- 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 101);
- Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str. 1);

- Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, str. 3);
- Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7, z późn. zm.);
- Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str. 17).

Objęty Prognozą dokument jest zgodny z prawodawstwem obowiązującym w Unii Europejskiej i zawiera główne cele i kierunki polityki ekologicznej obowiązujące w krajach członkowskich.

5.2. Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Zgodnie z Art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232), programy ochrony środowiska wykonywane są w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa. W związku z tym, jednym z głównych dokumentów powiązanych z „Programem ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo...” jest Polityka ekologiczna państwa.

Rada Ministrów w dniu 16.12.2008 r. przyjęła projekt „**Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016**”. Dokument w dniu 22.05.2009 r. został przyjęty przez Sejm RP i stał się obowiązującym dokumentem strategicznym resortu środowiska. W związku z tym, w Prognozie uwzględniono obecnie obowiązujący dokument.

Naczelną zasadą „Polityki ekologicznej państwa” jest zasada zrównoważonego rozwoju, która powinna być realizowana poprzez wdrażanie zasad pomocniczych i uzupełniających.

Cele Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku zostały sprecyzowane w 3 grupach zagadnień:

1. kierunków działań systemowych,
2. ochrony zasobów naturalnych,

3. poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

1. Kierunki działań systemowych

– **Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych**

Głównym celem strategicznym jest doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów.

– **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska**

Głównym celem jest uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko.

– **Zarządzanie środowiskiem**

Celem podstawowym jest jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.

– **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska**

Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.

– **Rozwój badań i postęp techniczny**

Głównym celem jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.

– **Odpowiedzialność za szkody w środowisku**

Celem polityki ekologicznej jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy.

– **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym**

W perspektywie średniookresowej jest konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

2. Ochrona zasobów naturalnych

– **Ochrona zasobów naturalnych**

Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współlistnieje z różnorodnością biologiczną.

– **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów**

W perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

– **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody**

Głównym celem średniookresowym jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe

i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

– **Ochrona powierzchni ziemi**

Głównymi celami średniookresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

– **Gospodarka zasobami geologicznymi**

Podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

- Środowisko a zdrowie

Celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

- Jakość powietrza

Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. Z Dyrektywy LCP wynika, że emisja z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 MW_c, już w 2008 r. nie powinna być wyższa niż 454 tys. ton dla SO₂ i 254 tys. ton dla NO_x.

Limity te dla 2010 r. wynoszą dla SO₂ - 426 tys., dla NO_x - 251 tys. ton, a dla roku

2012 wynoszą dla SO₂ - 358 tys. ton, dla NO_x - 239 tys. ton. Trzeba dodać, że są to limity niezwykle trudne do dotrzymania dla kotłów spalających węgiel kamienny lub brunatny nawet przy zastosowaniu instalacji odsiarczających gazy spalinowe. Podobnie trudne do spełnienia są normy narzucone przez Dyrektywę CAFE, dotyczące pyłu drobnego o granulacji 10 mikrometrów (PM10) oraz 2,5 mikrometra (PM 2,5). Do roku 2016 zakłada się także całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

- Ochrona wód

Do końca 2015 r. Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM. Osiągnięcie tego celu będzie oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, a także realizację Bałtyckiego Programu Działań dotyczącego walki z eutrofizacją wód Bałtyku. Naczelnym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa - Prawo wodne. Cel ten będzie realizowany przez opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami oraz programu wodno-środowiskowego kraju. W tych dokumentach planistycznych zawarte będą między innymi informacje na temat działań, które należy podjąć w terminie do końca 2012 r., aby móc osiągnąć zakładane cele środowiskowe. Plany gospodarowania wodami opracowane zostaną do grudnia 2009 r. Dokumenty te, zgodnie z ustawą - Prawo wodne, zatwierdzane są przez Radę Ministrów.

- Gospodarka odpadami

Celami średniookresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),

- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865),
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiło ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

– **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych**

Celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

– **Substancje chemiczne w środowisku**

Średniookresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Główne cele i kierunki działań określone w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku” są w pełni zgodne z Polityką ekologiczną państwa i nie naruszają zasad

przyjętych w tym dokumencie. Duży nacisk w dokumencie położono na poprawę stanu środowiska, a także na edukację ekologiczną społeczeństwa.

5.3. Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku

W dniu 13 kwietnia 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił „Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.” (Uchwała Nr 104/12). Jest to trzeci program ochrony środowiska jaki powstał dla województwa mazowieckiego. Jego celem jest określenie polityki ekologicznej dla województwa Mazowieckiego oraz realizacja polityki ekologicznej państwa.

Uchwalony dokument powstał zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska i został sporządzony na podstawie zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Program uwzględnia najważniejsze uwarunkowania środowiskowe wynikające z opracowań strategicznych, określa konieczne przedsięwzięcia oraz szacunkowe koszty niezbędne do ich wykonania, wskazuje realizatorów poszczególnych działań, a tym samym stanowi politykę ekologiczną województwa mazowieckiego.

Na podstawie analizy stanu aktualnego i uwarunkowań wynikających z dokumentów programowych dotyczących ochrony środowiska, w tym raportów z realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego, wyznaczonych zostało 5 obszarów priorytetowych dla Mazowsza:

- I Poprawa jakości środowiska
- II Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- III Ochrona przyrody
- IV Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego
- V Edukacja ekologiczna społeczeństwa

oraz obszar działań dotyczący „Zagadnień systemowych”.

W ramach ww. obszarów wyznaczono cele średniookresowe i działania, co ujęte zostało w harmonogramie działań na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 r. Wymienione obszary wskazują w jakim zakresie należy zintensyfikować działania,

aby osiągnąć zakładane cele środowiskowe, a tym samym poprawić jakość życia mieszkańców Mazowsza.

Cel nadrzędny

Mając na uwadze, że głównym założeniem programów ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia człowieka, za cel nadrzędny dokumentu przyjęto:

***„Ochrona środowiska naturalnego na Mazowszu
z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców regionu”.***

OBSZARY PRIORYTETOWE

W ramach obszarów priorytetowych wyszczególnione zostały niżej wymienione cele średniookresowe, których wykonanie będzie możliwe za pomocą realizacji działań ujętych w harmonogramie załączonym do Programu.

I. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Cele średniookresowe do 2018 r.:

4. Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu do 2020 r.
5. Poprawa jakości wód
6. Racjonalna gospodarka odpadami
7. Ochrona powierzchni ziemi
8. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

II. RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW NATURALNYCH

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
2. Efektywne wykorzystanie energii
3. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

III. OCHRONA PRZYRODY

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Ochrona walorów przyrodniczych
2. Zwiększenie lesistości
3. Ochrona lasów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności biologicznej

IV. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Przeciwdziałanie poważnym awariom
2. Zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych
3. Ochrona przed powodzią i suszą
4. Ochrona przed osuwiskami
5. Ochrona przeciwpożarowa

V. EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Mazowsza
2. Udział społeczeństwa w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska

VI. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Upowszechnienie znaczenia zarządzania środowiskowego
2. Zwiększenie roli placówek naukowo-badawczych Mazowsza we wdrażaniu ekoinnowacji
3. Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody w środowisku.

Przeprowadzona analiza celów i działań zawartych w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywa do 2021 roku” pozwala stwierdzić, że cele i działania przyjęte w tym dokumencie są zgodne z założeniami „Programu ochrony środowiska Województwa Mazowieckiego...”

5.4. Program ochrony środowiska powiatu sierpeckiego na lata 2013-2016 z perspektywa do 2020 roku (aktualizacja)”

W „Programie ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywa do 2021 roku” określono cele strategiczne i szczegółowe oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska w powiecie sierpeckim.

Nadrzędnym celem „Programu ochrony środowiska dla powiatu sierpeckiego” jest:

Osiągnięcie trwałego rozwoju Powiatu Sierpeckiego i zwiększenie atrakcyjności Powiatu poprzez poprawę środowiska przyrodniczego, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości środowiska.
- Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.
- Ochrona przyrody.
- Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego.
- Edukacja ekologiczna

Cel szczegółowy: Poprawa jakości środowiska poprzez działania zmierzające do:

- *osiągnięcia lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów poprzez:*

- budowę oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnej oraz modernizacji istniejących obiektów (Miasto Sierpc i gminy powiatu sierpeckiego),
- prowadzenie nadzoru nad stosowaniem nawozów organicznych i mineralnych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Stacja Chemiczno-Rolnicza),
- systematyczne monitorowanie jakości wód powierzchniowych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie)
- *osiągnięcia lepszej jakości powietrza poprzez:*
 - termomodernizację budynków - Powiat Sierpecki, Urząd Miasta Sierpca, gminy, mieszkańcy powiatu, przedsiębiorcy,
 - zmianę paliwa węglowego na paliwa ekologiczne (gaz ziemny, olej opałowy)– mieszkańcy powiatu sierpeckiego, przedsiębiorcy, instytucje państwowe i samorządowe,
 - poprawę stanu nawierzchni drogowych - zarządzający drogami, w tym jednostki powiatowe i gminne,
 - lokalizację na terenie powiatu odnawialnych źródeł energii (wiatraki, elektrownie wodne, biogazownie itp.) – przedsiębiorcy, gospodarstwa indywidualne,
 - uwzględnienie wymogów stosowania technologii niskoemisyjnych, nie emitujących odorów w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach – wójtowie gmin.
- *ograniczenia hałasu do obowiązujących norm poprzez:*
 - poprawę stanu nawierzchni drogowych zarządzający drogami, w tym jednostki powiatowe i gminne,
 - uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego danych o: dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku na terenach chronionych akustycznie, źródłach promieniowania elektromagnetycznego – wójtowie gmin.

- *minimalizacji składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów poprzez:*
 - dostosowanie gospodarki odpadami do obowiązujących wymogów prawa,
 - uchwalenie nowych regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach,
 - ograniczenie ilości deponowanych na składowiskach odpadów ulegających biodegradacji, w ilości nie większej niż:
 - w 2013 r. – 50%
 - w 2020 r. – 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
 - objęcie 100% mieszkańców systemem segregacji odpadów „u źródła”,
 - objęcie 100% mieszkańców zorganizowanym systemem gospodarki odpadami,
 - doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku: odpadów wielkogabarytowych - na poziomie 45%, odpadów niebezpiecznych - na poziomie 20%, odpadów opakowaniowych - odzysk 60%, recykling 55%-80%,
 - zmniejszanie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
 - składowanie tylko odpadów przetworzonych (balastowych) 2015 r.,
 - prowadzenie efektywniejszych działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów,
 - osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów niebezpiecznych (ze strumienia odpadów komunalnych),
 - osiągnięcie zakładanych poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów
 - podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych u źródła - Lecznice, ośrodki zdrowia,
 - utrzymanie poziomu odzysku i recyklingu na poziomie co najmniej 95% i 85% masy pojazdów wycofanych z eksploatacji, przyjętych w skali roku,
 - stworzenie systemu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych,
 - realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych w powiecie sierpeckim,

- rozbudowa systemu zagospodarowania zużytych opon, w tym osiągnięcie wymaganych rocznych poziomów odzysku i recyklingu tych odpadów- w 2013 r.: odzysk - 85%, recykling - 15% - w 2016 r.: odzysk - 100%, recykling - 20%,
- rozbudowa systemu selektywnego zbierania odpadów z remontów, budowy obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej do odzysku w 2015 r.- 70%,
- całkowite ograniczenie składowania osadów ściekowych do 2015 r.,
- zwiększenie efektywności systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych ,
- prowadzenie intensywnej edukacji ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi
- motywowanie społeczeństwa do zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie sposobów zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- promować indywidualne zagospodarowywanie odpadów zielonych na terenach wiejskich, w przydomowych kompostownikach lub w biogazowniach rolniczych.

Cel szczegółowy: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych poprzez działania zmierzające do:

- Ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku poprzez:
 - analizy zużycia wody podziemnej w działalności gospodarczej, wprowadzanie technologii energo- i wodo- oszczędnych – przedsiębiorcy,
 - edukację ekologiczną społeczeństwa na rzecz ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, oszczędzania wody i energii – szkoły, Starostwo Powiatowe w Sierpcu, Urząd Miasta Sierpca, gminy,
 - energooszczędne oświetlenie na ulicach powiatu – zarządzający oświetleniem na terenie powiatu,

- lokalizację na terenie powiatu instalacji koprodukcji energii odnawialnej: wiatraków, elektrowni wodnych, biogazowni itp. – przedsiębiorcy, gospodarstwa indywidualne.

Cel szczegółowy: Ochrona przyrody poprzez działania zmierzające do:

- ochrony przyrody, krajobrazu i rozwoju turystyki z uwzględnieniem wymogów UE poprzez:
 - określanie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu – wójtowie gmin,
 - ochrona gatunków roślin i zwierząt – instytucje rządowe i samorządowe,
 - ochrona terenów chronionych i zieleni - instytucje rządowe i samorządowe,
 - nowe nasadzenia drzew i krzewów – Burmistrz Miasta Sierpc, wójtowie gmin, mieszkańcy, przedsiębiorcy.
 - budowa ścieżek pieszo-rowerowych - Burmistrz Miasta Sierpc, wójtowie gmin,
 - zalesienia nieużytków i gruntów słabej jakości – właściciele gruntów.

Cel szczegółowy: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez działania zmierzające do:

- zwiększenia bezpieczeństwa społeczeństwa
 - przeciwdziałanie poważnym awariom – zakłady przemysłowe,
 - zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych – transportujący towary, zarządzający drogami

- ochrona przed powodzią i suszą – jednostki rządowe, samorządowe i gminne,
- ochrona przeciwpożarowa – jednostki straży pożarnej, przedsiębiorcy, mieszkańcy.

Cel szczegółowy: Edukacja ekologiczna poprzez działania zmierzające do:

- Wyższej świadomości ekologicznej społeczeństwa i większej aktywności społeczeństwa na rzecz środowiska
 - rozwijanie różnych form edukacji ekologicznej społeczeństwa dorosłego i młodzieży w szkołach,
 - organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska: Międzynarodowy Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata,
 - publikowanie ulotek i biuletynów dostarczanych mieszkańcom powiatu,
 - stałe aktualizowanie strony internetowej Powiatu i gmin w zakresie informacji o środowisku,
 - organizowanie rozpraw administracyjnych z udziałem społeczeństwa.

Cele i zadania uwzględnione w aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sierpeckiego...” odpowiadają celom i zadaniom przyjętym w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Szczutowo...”

5.5. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014

Celem dalekosiężnym tworzenia Krajowego Planu Gospodarki Odpadami jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią gospodarki odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich jak: ograniczenie składowania odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę

odpadami czy też zwiększanie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych odzyskiem energii z odpadów zawierających frakcje biodegradowalne.

W związku z powyższym, zgodnie z polityką ekologiczną państwa, przyjęto następujące **cele główne Kpgo 2014:**

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO)

Ze względu na fakt, że kierunki zmian prawa ochrony środowiska są obecnie wyznaczone głównie na poziomie Unii Europejskiej, jednym z głównych celów w zakresie gospodarki odpadami staje się również aktywny udział Polski w pracach na forum Unii Europejskiej, w szczególności w pracach nad nowymi aktami prawnymi. Polska jako członek społeczności międzynarodowej podpisała Konwencję Sztokholmską w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych jeszcze przed przystąpieniem do Unii Europejskiej. Dla poszczególnych grup odpadów (tj. odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i pozostałych odpadów) sformułowano, przedstawione cele szczegółowe, które są zgodne z celami określonymi w wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

Zaktualizowany „Program ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo...” uwzględnia cele i priorytety określone w KPGO i jest z nim w pełni zgodny. Jako główną zasadę postępowania z odpadami w programie gminnym przyjęto ograniczenie ich wytwarzania u źródła oraz maksymalny odzysk odpadów.

5.6. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2023

22 października 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę Nr 211/12 w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 z załącznikami oraz uchwałę nr 212/12 w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023. Działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami i realizacja celów zawartych w przedłożonym planie gospodarki odpadami, które są zgodne z celami zawartymi w Kpgo 2014, wymaga przede wszystkim dostosowania poszczególnych aspektów gospodarki odpadami gmin województwa mazowieckiego do postanowień wynikających z zapisów zmieniającego się prawa.

W zakresie gospodarki odpadami, przewiduje się podjęcie następujących działań:

- 1) podział województwa na regiony gospodarki odpadami komunalnymi,
- 2) wyznaczenie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), a także instalacji do zastępczej obsługi poszczególnych regionów, w sposób zapewniający ich samowystarczalność pod względem zagospodarowania odpadów zmieszanych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
- 3) budowa instalacji regionalnych zapewniających samowystarczalność regionom w zagospodarowaniu odpadów zmieszanych, zielonych oraz pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania,
- 4) zwiększenie udziału metod mechaniczno-biologicznego oraz termicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- 5) Organizacja odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych przez gminy w sposób zapewniający realizację celów określonych w Części V Planu.
- 6) organizacja selektywnej zbiórki odpadów obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych i odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji,
- 7) tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego gromadzenia odpadów,
- 8) organizacja zbierania odpadów niebezpiecznych,
- 9) prowadzenie akcji i kampanii edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
- 10) zamykanie składowisk niespełniających wymagań ochrony środowiska,

- 11) kontrola podmiotów zajmujących się zbieraniem, transportem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów.

Jednym z głównych problemów w gospodarce odpadami komunalnymi jest składowanie odpadów ulegających biodegradacji. Spowodowane jest to zarówno brakiem selektywnej zbiórki bioodpadów, jak i niewystarczającą ilością instalacji do zagospodarowania odpadów. W związku z tym, należy:

- 1) Zorganizować system selektywnej zbiórki bioodpadów i odpadów zielonych,
- 2) Zapewnić przetwarzanie bioodpadów w instalacjach gwarantujących wytwarzanie z nich produktów o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin
- 3) Odpady zmieszane kierować do instalacji zapewniających stabilizację frakcji ulegającej biodegradacji zawartej w odpadach
- 4) Zapewnić budowę instalacji pozwalających na zagospodarowanie selektywnie zebranych bioodpadów oraz instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów zmieszanych
- 5) Podnosić świadomość ekologiczną w zakresie prawidłowych sposobów selektywnego zbierania bioodpadów, poprzez organizowanie akcji i kampanii ekologicznych informujących o przyczynach i skutkach ograniczania odpadów ulegających biodegradacji
- 6) Promować indywidualne zagospodarowywanie odpadów zielonych na terenach wiejskich, w przydomowych kompostownikach lub w biogazowniach rolniczych
- 7) Umożliwić dofinansowanie zakupu przydomowych kompostowników.

Prowadzenie w odpowiedni sposób zbiórki i transportu odpadów komunalnych stanowi drogę do realizacji postawionych celów w zakresie odzysku i recyklingu. Osiągnięcie zakładanych efektów wymaga:

- 1) funkcjonowania systemu selektywnego gromadzenia odpadów o określonych frakcjach, przede wszystkim odpadów zielonych z ogródków i parków, papieru i tektury (w tym opakowań, gazet, czasopism itd.), odpadów opakowaniowych ze szkła (w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe), tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów (farb,

rozpuszczalników, olejów odpadowych itd.), mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlano-remontowych

- 2) zapewnienia wszystkim mieszkańcom dostępu do odpowiednio oznakowanych kontenerów (w przypadku zabudowy wielorodzinnej) i specjalnych worków (w przypadku zabudowy jednorodzinnej i terenów wiejskich), w ramach objęcia terenu całego województwa systemem selektywnej zbiórki odpadów
- 3) prawidłowego transportowania zebranych selektywnie odpadów komunalnych, w sposób uniemożliwiający ich zmieszanie
- 4) dokonywania kontroli przedsiębiorstw transportujących odpady pod względem prawidłowości przebiegu wykonywanych przez nie usług
- 5) podnoszenia świadomości ekologicznej w zakresie prawidłowych sposobów selektywnego zbierania odpadów, poprzez organizowanie akcji i kampanii ekologicznych
- 6) monitorowania efektów podejmowanych działań.

Zrealizowanie przez województwo mazowieckie celu jakim jest maksymalizacja odzysku odpadów, wymaga podjęcia następujących działań:

- 1) zapewnienia odpowiedniej przepustowości w instalacjach do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów, dla realizowanych i planowanych inwestycji,
- 2) stworzenia zachęty dla inwestorów, by realizowali inwestycje strategiczne zgodnie z założeniami Planu,
- 3) stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego,
- 4) działania promocyjne, edukacyjne i zamówienia publiczne, promujące produkty wytwarzane z materiałów odpadowych,
- 5) kontrole i inspekcje w przedsiębiorstwach prowadzących odzysk i unieszkodliwianie,
- 6) budowy odpowiednich linii technologicznych do biologicznego i termicznego przetwarzania odpadów, w tym:
 - kompostowni odpadów organicznych,
 - instalacji fermentacji odpadów organicznych,

- zakładów termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych,
- instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- Regionalnych Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych, które muszą spełniać kryteria BAT oraz wymagania określone ustawą *o odpadach* i aktami wykonawczymi.

Ponadto zrealizowane muszą zostać wymagania określone w dyrektywie w art. 5, *w zakresie deponowania na składowiskach odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji*. W związku z powyższym, ograniczyć należy deponowanie na składowiskach odpadów ulegających biodegradacji, w ilości nie większej niż:

- • w 2013 r. – 50%
- • w 2020 r. – 35%

w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Wdrażanie systemowych kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi

Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych, mają stanowić podstawę gospodarki odpadami komunalnymi w województwie mazowieckim, w zakresie zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania. Ponadto zgodnie z Kpgo 2014, w ramach zakładów zagospodarowania odpadów powinny funkcjonować instalacje:

- do mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- do składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,
- kompostowania odpadów zielonych,
- do sortowania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (fakultatywnie),
- zakłady demontażu odpadów wielkogabarytowych (fakultatywnie),
- zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (fakultatywnie).

W przypadku braku instalacji regionalnej lub jej awarii odpady zbierane z terenu gmin wchodzących w skład danego regionu, powinny być przekazywane do instalacji przewidzianej do zastępczej obsługi tego regionu.

Wyznaczone regiony gospodarki odpadami powinny obejmować co najmniej 150 tys. mieszkańców. Dla regionów powyżej 300 tys. mieszkańców Kpgo 2014 jako podstawową metodę zagospodarowania odpadów zaleca ich termiczne przekształcanie, a dla mniej licznych – mechaniczno-biologiczne przekształcanie. Wszystkie wyznaczone dla województwa mazowieckiego w Planie regiony obejmują powyżej 300 tys. mieszkańców, dlatego też przyjmuje się w tym zakresie kontynuację założeń WPGO 2007-2015, tj. budowę obiektu termicznego unieszkodliwiania dla aglomeracji warszawskiej, obszaru płockiego i radomskiego. Poza wybudowaniem i utrzymaniem infrastruktury gospodarki odpadami, gminy są zobowiązane do prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami.

Gmina Szczutowo zlokalizowana jest w Regionie Płockim.

Wykaz Regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK-I) oraz instalacji zastępczych do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych został określony w uchwale nr 120/13 sejmiku województwa mazowieckiego z dnia 24 czerwca 2013 r. zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023. Niniejszy wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Wykaz Regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie Płockim

Lp.	Rodzaj instalacji	Instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)		Instalacje zastępcze do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)	
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych - MBP	1.	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach k/ Płocka Sp. z o.o. Zakład mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, w m. Kobierniki, gm. Stara Biała	1.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych, m. Rachocin, gm. Sierpc
		2.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku. Zakład mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów selektywnie zebranych w m. Poświętne, gm. Płońsk	2.	Zakład Usług Remontowych i Konserwacyjnych w Żurominie - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Żurominie, ul. Piłsudskiego 3
				3.	PPHU ZEBRA s. j. w Sochaczewie - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych w Sochaczewie, ul. Chemiczna 8
2.	Instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownie	1.	Ziemia Polska Sp. z o. o. - kompostownia odpadów zielonych w m. Bielice, gm. Sochaczew	1.	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach k/ Płocka Sp. z o.o. - Kompostownia odpadów zielonych w m. Kobierniki, gm. Stara Biała
				2.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku - Kompostownia odpadów zielonych w m. Poświętne, gm. Płońsk
3.	Składowiska odpadów powstających w procesie MBP i pozostałości z sortowania - składowiska	1.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu - Składowisko odpadów komunalnych w m. Rachocin, gm. Sierpc	1.	Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Nasielsku - Składowisko odpadów w m. Jaskółtowo, gm. Nasielsk
				2.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Zakroczymiu - Składowisko odpadów w m. Zakroczym, gm. Zakroczym

Lp.	Rodzaj instalacji	Instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)	Instalacje zastępcze do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)
			<p>3. REMONDIS DROBIN Komunalna Sp. z o.o. w Drobinie - Składowisko odpadów komunalnych w m. Cieszewo, gm. Drobin</p> <p>4. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Płońsku - Składowisko odpadów stałych w m. Dalanówek, gm. Płońsk</p> <p>5. Zakład Usług Remontowych i Konserwacyjnych, w Żurominie - Składowisko odpadów komunalnych w m. Brudnice, gm. Żuromin</p> <p>6. Wójt Gminy Mochowo - Składowisko odpadów komunalnych w m. Gozdy, gm. Mochowo</p> <p>7. Wójt Gminy Kuczbork – Osada - Składowisko odpadów w m. Kuczbork – Wieś, gm. Kuczbork-Osada</p>

Instalacje zastępcze MBP będą mogły funkcjonować wyłącznie do czasu uruchomienia RIPOK lub do momentu dostosowania się wyznaczonych zakładów do kryteriów instalacji regionalnej w terminie max. 36 miesięcy. Składowiska do zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania RIPOK będą mogły funkcjonować do czasu ich bezpiecznego zapełnienia lub utraty ważności decyzji, jednak nie dłużej niż do 31 grudnia 2014 roku.

Istotną rolę w przyjętych kierunkach działań w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami będzie odgrywało sukcesywne zamykanie instalacji oraz składowisk odpadów niespełniających wymagań wynikających z przepisów ochrony środowiska, na których były deponowane odpady komunalne. Proces ten ma doprowadzić do sytuacji, w której na terenie województwa funkcjonować będzie nie więcej niż 15 składowisk regionalnych na koniec 2014 roku, pod warunkiem wybudowania w tym czasie składowisk spełniających kryteria RIPOK. Do czasu ich powstania, składowiska niespełniające wymagań RIPOK mogą pełnić funkcję instalacji zastępczej. Natomiast w przypadku, gdy określona w decyzjach administracyjnych pojemność składowiska odpadów została zapełniona wówczas obiekt taki musi zostać zamknięty. Składowiska, które nie zostaną wyznaczone ani do pełnienia funkcji RIPOK, ani zastępczej nie będą mogły funkcjonować w nowym systemie i będą musiały zostać niezwłocznie zamknięte.

Nie przewiduje się zamykania instalacji do odzysku/unieszkodliwiania odpadów innych niż składowiska, chyba że posiadane przez instalacje decyzje uległyby cofnięciu lub wygasły.

Cele, priorytety i zadania określone w planie wojewódzkim znajdują pełne odzwierciedlenie w objętej Prognozą dokumentacie.

5.7. Umowa Partnerstwa

Umowa Partnerstwa stanowi rodzaj kontraktu pomiędzy Polską a Komisją Europejską, w którym nasz kraj wskazuje w jaki sposób dzięki funduszom unijnym, chce zrealizować swoje cele rozwojowe w latach 2014-2020. Założenia tego dokumentu zostały przyjęte przez Rząd 15 stycznia 2013 r. Określają one kierunek

polskich przygotowań do perspektywy finansowej 2014-2020. W dokumencie wskazano m.in. rodzaje inwestycji, które będą mogły liczyć na dofinansowanie, zaproponowano układ programów operacyjnych, zarys systemu ich wdrażania oraz podział odpowiedzialności za zarządzanie Funduszami Europejskimi pomiędzy władze krajowe i regionalne.

Umowa Partnerstwa określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) na lata 2014-2020.

Celem strategicznym Umowy Partnerstwa jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki, a także stojących przed nią szans. Umowa Partnerstwa jest realizowana przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz 15 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw.

Jednym z sześciu programów operacyjnych jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ). Głównym celem tego programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 8 priorytetów. Są to:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
3. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej,
4. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej,
5. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego,
6. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
7. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
8. Pomoc techniczna,

Określone w Umowie Partnerstwa priorytety są zgodne z założeniami aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-

2017 z perspektywą do 2021 roku”. Dokument zakłada wykorzystanie środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

5.8. Strategia rozwoju kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia opracowana jest przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, przy równorzędnym traktowaniu trzech podstawowych filarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Dokument ten uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Lizbońskiej. SRK nadaje priorytet tym działaniom w latach 2007-2015. Celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski.

Wśród pięciu priorytetów SRK na miejscu drugim wymienia „Poprawę infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej”, w której precyzuje m.in. potrzebę inwestycji z zakresu ochrony środowiska, w szczególności uwzględniających ochronę zasobów wodnych, poprawiających czystość i jakość wody oraz powietrza, zapewniających oszczędność energii, zabezpieczających przed katastrofami naturalnymi itp.

Dokument stanowi podstawę do efektywnego wykorzystania przez Polskę środków finansowych krajowych, a także z Unii Europejskiej na realizację celów społeczno-gospodarczych. SRK stanowi bazę odniesienia dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Cele i priorytety zawarte w Strategii Rozwoju Kraju są tożsame z tymi przyjętymi w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szczutowo...”.

6. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

Ogólna charakterystyka gminy

Położenie administracyjne gminy

Gmina Szczutowo położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego na granicy z województwem kujawsko-pomorskim. Administracyjnie należy do powiatu sierpeckiego, zlokalizowana jest w jego północno-zachodniej części i stanowi 13,2% jego powierzchni. Analizowana gmina od południa graniczy z gminami Sierpc, Rościszewo i Mochowo w powiecie sierpeckim, w województwie mazowieckim. Natomiast powiaty rypiński i lipnowski sąsiadujące z gminą z pozostałych stron należą do województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina obejmuje 25 sołectw i 30 miejscowości. Siedzibą organów Gminy jest miejscowość Szczutowo. Obszar gminy zajmuje 11 262 ha (112,6 km²).

Położenie geograficzne i geomorfologia

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego gmina Szczutowo należy do mezoregionu zwanego Równiną Urszulewską, która jest częścią Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego. Równina Urszulewska jest sandrem fazy poznańskiej zlodowacenia Wisły. Sandr zbudowany jest na ogół z piasków i piasków ze żwirami. Powierzchnia sandru obniża się z północnego zachodu, gdzie osiąga około 130 m n.p.m., ku południowemu wschodowi do około 114 m n.p.m. Równina Urszulewska zajmuje powierzchnię około 850 km². Znaczną jej część stanowią lasy. W obrębie Równiny Urszulewskiej występują również jeziora, chociaż nielicznie. Są to jeziora polodowcowe, powstałe na skutek wytopienia brył martwego lodu. Największe z nich to jeziora Urszulewskie i Szczutowskie położone w obrębie gminy Szczutowo.

Demografia

Gminę Szczutowo zgodnie z danymi GUS zamieszkuje 4428 osób (stan na 31 XII 2012 r.). Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 39 osób/km². W strukturze ludności przeważają kobiety. Analizując liczbę ludności według ekonomicznych grup wiekowych zdecydowaną większość stanowi ludność w wieku produkcyjnym (66%). **Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym kształtuje się na podobnym poziomie. Wskaźniki przyrostu naturalnego i zgonów na 1000 mieszkańców wynoszą 2,5.**

Rolnictwo i gospodarka

Gmina Szczutowo to gmina wiejska o typowo rolniczym charakterze. W strukturze użytkowania terenu wyraźnie przeważają użytki rolne (64%), a wśród nich grunty rolne (39%). Stosunkowo wysoki odsetek w omawianej strukturze przypadł lasom i gruntom leśnym (25%). Ponad 80 % stanowią gleby bielcowe, zaliczane do słabej IV i V klasy, na których dominuje uprawa zbóż i ziemniaków. Obszar rolniczego użytkowania zajmują gospodarstwa rolne w obrębie, których przeważa chów trzody chlewnej i produkcja mleka. Na terenie gminy brak zakładów przemysłowych. W 2013 roku, w obrębie gminy Szczutowo, były zarejestrowane 182 podmioty gospodarcze. Zdecydowaną większość stanowiły te z sektora prywatnego, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą związaną głównie z handlem i usługami. Istotną część gospodarki gminy stanowi branża turystyczna. Baza noclegowo-gastronomiczna skupiona jest przede wszystkim w obrębie jeziora Urszulewskiego. Stanowią ją liczne ośrodki wypoczynkowe, zajazdy, domki letniskowe oraz pola namiotowe. Gmina Szczutowo cieszy się dużą popularnością wśród turystów zainteresowanych odpoczynkiem w otoczeniu lasów i jezior. Jeziora, Szczutowskie oraz Urszulewskie są siedliskiem życia wielu gatunków ryb. Obydwa zbiorniki użytkowane są przez Gospodarstwo Rybackie we Włocławku Sp. z o.o. z siedzibą w Szpetalu Górnym.

Stan środowiska

Jakość powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna pochodząca z działalności przemysłowej (emisja punktowa), z sektora bytowego (emisja powierzchniowa) oraz komunikacji (emisja liniowa). Na obszarze gminy

Szczutowo brak zakładów przemysłowych będących źródłem emisji punktowej. Funkcjonują tu głównie małe zakłady usługowe, wykorzystujące lokalne, rozproszone źródła ciepła. Istotnym źródłem zanieczyszczeń są obiekty przemysłowe położone poza obszarem gminy, w obrębie powiatu sierpeckiego. Należą do nich:

- *Carlsberg Polska S.A. Oddział Browar Kasztelan w Sierpcu*, gdzie emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodzi z kotłowni zakładowej i procesów technologicznych oraz instalacji amoniaku.
- *Ciepłownia Miejska w Sierpcu* – podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza są kotły do wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb grzewczych miasta.

Do źródeł emisji powierzchniowej na terenie gminy Szczutowo zaliczamy:

- budynki mieszkalne i użyteczności publicznej opalane paliwami stałymi (węgiel kamienny, miał węglowy, koks), a czasem spalanie odpadów,
- oczyszczalnie ścieków,
- pylenie podczas stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin,
- odory wydzielające się podczas stosowania gnojowicy i osadów ściekowych.

Głównym źródłem emisji komunikacyjnych na terenie gminy Szczutowo są drogi, krajowa Nr 10 oraz wojewódzka nr 560.

Na terenie gminy nie jest zlokalizowana automatyczna stacja pomiarów jakości powietrza i nie są wykonywane manualne pomiary stężeń zanieczyszczeń. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie monitoruje stan jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2013 roku została wykonana jedenasta roczna ocena jakości powietrza-raport za 2012 rok. W wyniku badań stwierdzono, że dopuszczalne poziomy stężeń zanieczyszczeń powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo/a/pirenu są przekroczone i stąd teren gminy Szczutowo jak i cała strefa mazowiecka otrzymał klasę C, natomiast w przypadku pozostałych badanych zanieczyszczeń nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń i klasyfikowany jest jako klasa A.

Do najpilniejszych zadań w dziedzinie ochrony powietrza na terenie gminy Szczutowo należą:

- promocja ekologicznych nośników energii i eliminowanie węgla kamiennego (np. pełne wdrożenie opracowanych programów ograniczenia niskiej emisji),
- kontynuacja ograniczania emisji ze źródeł komunikacyjnych poprzez doskonalenie systemów zarządzania ruchem, stosowanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii w systemie transportu publicznego, tworzenie ścieżek rowerowych,
- wymiana taboru samochodowego w komunikacji publicznej, tworzenie stref z zakazem ruchu pojazdów ciężkich,
- kontynuacja redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych poprzez podnoszenie efektywności procesów produkcji, stosowanie paliw o mniejszej zawartości popiołu, wprowadzenie odnawialnych źródeł energii, zmniejszenie strat przesyłu energii, zmianę technologii lub profilu produkcji,
- osiągnięcie standardów jakości powietrza w strefie mazowieckiej,
- dalsze ograniczanie uciążliwości odorowej np. z ferm hodowlanych, zakładów przetwórstwa spożywczego.

Jakość rzek

Monitoring wód powierzchniowych realizowany jest w oparciu o wyznaczone tzw. jednolite części wód (JCW), które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak rzeki. Stanowią one podstawową jednostkę gospodarowania wodami. Na obszarze gminy Szczutowo zostały wyznaczone następujące jednolite części wód powierzchniowych scharakteryzowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły:

- Skrwa od dopływu spod Przywitowa do Chroponianki bez Chroponianki
- Urszulewka z jez. Urszulewskim i Szczutowskim
- Gozdawnica
- Mień od wypływu z jez. Likieckiego do wypływu z jez. Skępskiego Małego

Jednakże na obszarze gminy występują wody płynące nie zawarte we wspomnianym opracowaniu. Są to ciekie bez nazwy oraz Kanał Blizno. Ciekie te głównie zasilają bądź odwadniają jeziora Urszulewskie i Szczutowskie. Podobnie Kanał Blizno, który odprowadzając wody z jeziora Szczutowskiego łączy je z rzeką Skrwą Prawą. Kanał Blizno stanowi również odbiornik ścieków oczyszczonych z Gminnej Oczyszczalni ścieków w Bliźnie.

Ogólny stan rzek odwadniających gminę we wspomnianym Planie określono jako zły, a osiągnięcie celów środowiskowych oceniono jako niezagrażone. Wyjątek stanowi rzeka Mień, w przypadku, której osiągnięcie celów środowiskowych uznano za zagrożone i wyznaczono derogacje czasowe.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wykonał ocenę stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w 154 jednolitych częściach wód (JCW) przebadanych w latach 2010-2012. Oceną objęta została Gozdawnica. Jej stan/potencjał ekologiczny został określony jako umiarkowany, na poziomie III klasy. Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, jeśli został oceniony, pozwalają określić stan ogólny JCW, który dla Gozdawnicy jest zły.

Jakość jezior

Na obszarze gminy Szczutowo w jej północno-zachodniej części położone są 2 jeziora: Szczutowskie i Urszulewskie, które mają większe znaczenie hydrograficzne i gospodarcze dla tego terenu i województwa mazowieckiego. Spełniają one ważną rolę w ekosystemie wodnym. Mają również duże znaczenie dla rekreacji i rybołówstwa. Jeziora te zajmują powierzchnię około 390 ha, a ich objętość to około 10 mln m³ wody.

Jeziora gminy Szczutowo, Szczutowskie i Urszulewskie zostały objęte monitoringiem prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, który dokonał oceny jezior badanych w latach 2010-2012. Analiza wykazała, że stan chemiczny wód określony na podstawie badań substancji szczególnie szkodliwych był dobry. Zasadniczym składnikiem oceny stanu jednolitej części wód jest ocena stanu ekologicznego (wykonana na podstawie badań biologicznych), w związku z tym ogólny stan wód jest zły.

Jeziora w gminy Szczutowo spełniają przede wszystkim funkcje turystyczno-rekreacyjne. Nad brzegami jezior zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe, działki rekreacyjne, campingi, plaże i wypożyczalnie sprzętu wodnego. Presja antropogeniczna, turystyka oraz rolnictwa są źródłami zanieczyszczeń zbiorników.

Poważnymi czynnikami obniżającymi jakość wód w gminie Szczutowo są:

- emisja ścieków ze źródeł komunalnych,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie

oczyszczonych,

- niewystarczające skanalizowanie obszaru gminy,
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi,
- zanieczyszczenia obszarowe,
- niewłaściwa gospodarka odpadami.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Oczyszczalnia Ścieków zlokalizowana w miejscowości Blizno. Oczyszczane są tu wyłącznie ścieki komunalne w sposób biologiczny. Średnia przepustowość oczyszczalni osiąga 273 m³/d, natomiast jej obciążenie wyrażone RLM – równoważną liczbą mieszkańców wynosi 1980. Według danych GUS w 2012 roku z oczyszczalni korzystało 1550 osób. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny/0,8/Kanał Blizno. W 2012 roku do wód powierzchniowych odprowadzono 43 dm³ ścieków komunalnych, natomiast w ciągu doby była to ilość 175 m³. Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji ciągle rośnie, chociaż wciąż jest niewielki. W 2012 roku z kanalizacji korzystało 30,8 % ludności gminy. Pozostała część mieszkańców odprowadza ścieki socjalno-bytowe poprzez oczyszczalnie przydomowe bądź gromadzi je w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach. Na podstawie danych przekazanych przez UG Szczutowo, z terenu gminy w 2012 roku zostało odebranych 686 m³ nieczystości ciekłych. Ilość zbiorników bezodpływowych w 2012 roku wynosiła 468 sztuk.

Gmina Szczutowo jest terenem typowo rolniczym. Obecnie większość rolników stosuje mineralne i organiczne nawozy pod uprawy oraz chemiczną ochronę roślin stąd poważnym zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych są zanieczyszczenia obszarowe. Niejednokrotnie odprowadza się je w sposób niezorganizowany, trudny do określenia pomiarowego.

Do najpilniejszych zadań w zakresie ochrony wód należą:

- rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy,
- wzmożona kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych na terenach, na których brak sieci kanalizacyjnej,
- budowa kanalizacji wód opadowych wyposażonej w separatory związków ropopochodnych oraz w osadniki,

- właściwa gospodarka odpadami, w tym systematyczne uprzążanie dzikich wysypisk odpadów,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki nawozami naturalnymi i sztucznymi

Jakość wód podziemnych

Cały obszar gminy znajduje się na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych - zbiornika trzeciorzędowego „Subniecka Warszawska” nr 215, wliczany jest w jednolitą część wód podziemnych nr 48. Największe ujęcia wód podziemnych zlokalizowane są w Szczutowie oraz w Gójsku, w których eksploatacja wynosi kolejno około 300 – 900 m³/d i około 230 - 500 m³/d.

Badania wód podziemnych Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (PIG) nie były prowadzone na terenie gminy Szczutowo. Ocenie zostały poddane jednolite części wód podziemnych (JCWPd) scharakteryzowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Warszawa, 2011 rok). Zgodnie z tą oceną stan ilościowy i jakościowy JCWPd nr 48 został uznany za dobry. Głównymi, potencjalnymi źródłami zagrożeń dla jakości wód podziemnych w gminie Szczutowo są:

- zanieczyszczenia obszarowe, których podstawowym źródłem jest rolnictwo (niewłaściwe stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- nieprawidłowe metody pozbywania się ścieków (rozsączkowanie nie oczyszczonych ścieków w gruncie lub świadome zakładanie nieszczelnych szamb),
- działalność gospodarcza (stacje paliw, magazyny środków chemicznych),

Znaczący wpływ na stan zasobów wodnych odgrywa wielkość zużycia wody.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w gminie Szczutowo w 2012 roku wyniosło 653 dam³. Zwodociągowanie gminy wynosi 82,2 %.

Do najpilniejszych zadań w zakresie ochrony wód podziemnych należy:

- racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwach domowych,

- przestrzeganie zasad określonych w strefach ujęć wód podziemnych,
- prowadzenie stałego monitoringu ujęć wód podziemnych,
- prowadzenie gospodarstw rolnych zgodnie z Dobrą praktyką rolniczą, w tym szczególny nacisk należy zwrócić na magazynowanie i stosowanie nawozów organicznych (obornik, gnojówka, gnojowica) i sztucznych.

Istotne zagadnienie w zakresie ochrony wód stanowią Obszary Szczególnie Narażone (OSN) oraz wody wrażliwe. Są to obszary, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Na lata 2012 – 2016 w drodze rozporządzeń wyznaczone zostały wody wrażliwe i OSN w 7 województwach na obszarze RZGW w Warszawie. Dla województwa mazowieckiego OSN wyznaczone zostały w rozporządzeniu Nr 4/2012 z dnia 10 lipca 2012 r. Załącznik I owego rozporządzenia zawiera wykaz obrębów ewidencyjnych objętych OSN, w którym gmina Szczutowo nie została uwzględniona.

Gleby

Obszar gminy Szczutowo to teren typowo rolniczy. W strukturze użytkowania terenu 64 % stanowią użytki rolne. Na terenie wysoczyzny dominują gleby na podłożu gliny morenowej i piasków pochodzenia wodnego podścielanych gliną. Są to głównie gleby IV klasy bonitacyjnej. Na pozostałym obszarze utwory zwałowe przykryte są warstwą piasków. Ponad 80 % powierzchni gruntów ornych ma gleby słabe - klasy V i VI.

Do głównych presji wywieranych na środowisko glebowe należą:

- niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin,
- błędy w stosowaniu nawozów organicznych w tym gnojówki i gnojowicy,
- nieprawidłowo stosowane zabiegi agrotechniczne,
- melioracje rolne,

Grunty leśne

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Szczutowo w 2012 roku wynosiła 2857,6 ha. Analizowaną gminę charakteryzuje dość duża lesistość osiągając 24,9 %.

Osiągając taki poziom lesistości stają się one ważnym elementem infrastruktury zarówno w wymiarze ekonomicznym jak i ekologicznym. Tereny zalesione zlokalizowane są głównie w środkowej i północnej części gminy. Lasy zazwyczaj występują na terenach o najsłabszych glebach. Ze względu na typy siedliskowe dominuje bór świeży. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna z dębem szypułkowym i bezszypułkowym. W latach 2010-2012 zmiany powierzchni gruntów leśnych gminy Szczutowo wykazywały tendencję wzrostową. Zmiana powierzchni dotyczy tylko prywatnych gruntów leśnych i związana jest z zalesieniami, które prowadzone były w 2010 i 2012 roku i objęły kolejno obszar 5,7 ha i 1,9 ha. W strukturze własności lasów gminy Szczutowo dominują grunty leśne Skarbu Państwa. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa to 846,2 ha.

Obszary prawnie chronione

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627) na terenie gminy Szczutowo można wyróżnić następujące formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- pomniki przyrody.
- użytki ekologiczne

Obszar gminy Szczutowo niemalże w 100 % znajduje się w granicach Obszaru chronionego obszaru „Przyrzecze Skrwy Prawej”. Stanowi on krajowy korytarz ekologiczny. Wśród zespołów przyrodniczo-krajobrazowych wyróżniamy: „Jezioro Szczutowskie” i „Jezioro Urszulewskie”. Pomniki przyrody reprezentowane są przez pojedyncze drzewa i grupy drzew. Natomiast użytki ekologiczne w liczbie 40 stanowią tereny zabagnione położone w różnych siedliskach leśnych.

Na terenie gminy Szczutowo nie występują Obszary Natura 2000.

ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

- **Niewystarczający stopień skanalizowania Gminy**

Istotnym problemem gminy Szczutowo jest niski stopień skanalizowania miejscowości. Dysproporcja między zwodociągowaniem omawianej gminy a jej skanalizowaniem jest znaczna. Według danych GUS z 2012 roku odsetek ludności korzystającej z wodociągów wynosi 82,2%, natomiast z kanalizacji korzysta zaledwie 30,8 %. Pozostała część mieszkańców korzysta z oczyszczalni przydomowych bądź gromadzi ścieki w zbiornikach bezodpływowych, w 2012 roku na terenie gminy było ich 468. Zbiorniki tego typu stwarzają zagrożenie dla wód powierzchniowych poprzez ewentualną nieszczelność, niedostosowane do oczyszczania stanowią źródło skażenia sanitarnego oraz, przy stosunkowo niewielkim jednostkowym zanieczyszczeniu fizykochemicznym, mają duży wpływ na wody gruntowe. Dodatkowo ścieki bytowe z tych zbiorników niejednokrotnie wywożone są na pola, do lasu albo do cieków wodnych wyczerpując ich zdolność do samooczyszczania.

- **Niska jakość wód w rzekach i jeziorach**

W celu poprawy jakości wód w gminie Szczutowo należy podjąć działania prowadzące do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń ze źródeł punktowych oraz obszarowych. Konieczne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej, w tym także wód opadowych oraz wprowadzenie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej. Ważnym zadaniem jest prowadzenie nadzoru nad stosowaniem nawozów mineralnych, w tym gnojowicy i gnojówki. zanieczyszczenie wód następuje poprzez spływy powierzchniowe z pól uprawnych.

- **W niewystarczającym stopniu wdrożony system gospodarki odpadami**

Podstawowym aktem prawnym regulującym gospodarkę odpadami komunalnymi jest znowelizowana ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2012r., poz. 391 z późn. zm.) Określa ona zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości, dotyczące utrzymania czystości i porządku, warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, a także warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w zakresie uregulowanym w ustawie.

Na gminy został nałożony obowiązek uzyskania do 31 grudnia 2020 r. poziomów odzysku i recyklingu następujących frakcji odpadów:

- 50 % poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło,
- 70% poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W przypadku odpadów ulegających biodegradacji gminy zobowiązane są ograniczyć masę tych odpadów kierowanych na składowiska. Do 16 lipca 2013 r. składować można nie więcej niż 50%, natomiast do 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Ze względu na powyższe obowiązki jednym z głównym zadań jest stworzenie i nadzór nad selektywną zbiórką odpadów. Istotną rolę mogą odegrać tutaj działania edukacyjne prowadzone przez Samorząd Powiatu i Gminy.

Bardzo ważnym czynnikiem regulującym gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy jest Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 roku (Dz. U. 2013 poz. 888) dnia 1 lipca 2013 roku wprowadzająca nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. W związku z tym na władze samorządowe, w tym wójtów gmin nałożono obowiązek zorganizowania, wdrożenia oraz nadzorowania poszczególnych elementów nowego systemu. Poprzez informacje zamieszczane przez pracowników gminy na stronie

internetowej mieszkańcy na bieżąco informowani są o swoich obowiązkach oraz zmianach wynikających z nowego systemu.

Celem nadrzędnym nowelizacji przepisów jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowisko odpadów. W tym celu gminy zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia : papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Gminom, które nie wywiążą się z nałożonego obowiązku będą naliczane kary pieniężne.

- **Negatywne oddziaływanie rolnictwa na środowisko**

Istotną rolę w pogorszeniu jakości wód oraz gleb odgrywa rolnictwo. Gmina Szczutowo jest gminą wiejską o typowo rolniczym charakterze dlatego tak istotne jest stosowanie się do Zasad Dobrej Praktyki Rolniczej na jej obszarze. Zasady te zostały ujęte w opracowanym w 1999 r. "Kodeksie dobrej praktyki rolniczej", którego istotną częścią są zadania z zakresu ochrony gleb. Do degradacji gleb dochodzi najczęściej na skutek nieumiejętnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin do w konsekwencji prowadzi do zakwaszenia i zasolenia gleby. Zagrożenie dla gleb stanowi również stosowanie monokultur. Tego typu działania powodują wyjałowienie gleb oraz zmianę ich struktury.

8. WARIANTY ALTERNATYWNE

8.1. Wpływ na stan środowiska braku realizacji Programu ochrony środowiska

Brak realizacji Programu ochrony środowiska może spowodować degradację środowiska, a kumulowanie się negatywnych oddziaływań może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska jako całości.

W przypadku zaniechania realizacji działań określonych w Programie ochrony środowiska stan czystości wód nie ulegałby poprawie, a nawet pogarszałby się. Brak realizacji nowych inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zahamowałby dalsze ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód. Stan powietrza nie ulegałby

poprawie, ponieważ nie stosowałyby się ekologicznych paliw oraz nowoczesnych technologii. Budowa nowych przedsięwzięć, bez zastosowania zasad określonych w dokumencie, doprowadziłaby do zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a tym samym pogorszenia jego stanu. Ważnym elementem Programu jest racjonalne gospodarowanie środowiskiem. Zaniedbania w tej dziedzinie mogłyby spowodować nadmierną eksploatację środowiska, a następnie jego degradację.

Brak realizacji założonych celów w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu obniżyłby walory terenu oraz komfort życia mieszkańców Gminy Szczutowo.

Reasumując można powiedzieć, że działania przyjęte w objętym Prognozą dokumentach sprzyjają poprawie jakości środowiska oraz pozwalają na realizację zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

8.2. Inne warianty alternatywne

Rozwiązania zastosowane w aktualizacji „Programu...” są zgodne z zapisami w dokumentach wyższego rzędu. Dokumenty te narzucają obowiązek realizacji określonych celów oraz zapewniają realizację obowiązków nałożonych na Polskę przez politykę ekologiczną Unii Europejskiej. Założone cele oraz sposób ich realizacji są w pełni zasadne z ekologicznego oraz ekonomicznego punktu widzenia oraz dostosowane do potrzeb i możliwości Gminy Szczutowo. W związku z tym nieuzasadnione jest zastosowanie wariantów alternatywnych

9. ANALIZA I OCENA PRZEWIDZIANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SZCZUTOWO

Analizie i ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w latach 2014-2020 w ramach Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo. Przeanalizowaniu potencjalnych oddziaływań poddano również możliwe inwestycje będące szansą rozwoju gminy tj. energetyka odnawialna. Rozwiązania zawarte w „Programie..” mają na celu poprawę stanu środowiska oraz jakości życia mieszkańców gminy Szczutowo. W związku z tym będą one oddziaływać na

środowisko głównie pozytywnie. Przewidywane oddziaływania zostały rozpatrzone ze względu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Oddziaływanie na wody

Podstawowym zadaniem ukierunkowanym na poprawę jakości wód (powierzchniowych i podziemnych) jest uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz budowę oczyszczalni przydomowych. Tego typu działania przyczynią się do zmniejszenia ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do środowiska. Ewentualne negatywne oddziaływanie może pojawić się w przypadku awarii systemu kanalizacyjnego bądź oczyszczalni przydomowych. Z tego względu wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tego typu instalacji. Istotną kwestią w zakresie ochrony wód jest także edukacja ekologiczna propagująca racjonalne korzystanie z wody. Szczególnie z uwagi na wysokie zwodociągowanie gminy (82,2 %) oraz dalszą rozbudowę sieci. Poprawa jakości wód wiąże się również ze zmniejszeniem zanieczyszczenia wód azotanami na skutek stosowania przez rolników Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Na obszarze gminy Szczutowo nie wyznaczono obszarów szczególnie narażonych (OSN) na zanieczyszczenia związkami azotu.

Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny

Działaniami wpływający korzystnie na jakość powietrza są wszelkie działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń z transportu oraz zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych. Poprawa jakości powietrza jak i klimatu akustycznego związana jest z modernizacją nawierzchni dróg oraz budową nowych. Poprawę jakości powietrza przynoszą również prace termomodernizacyjne zmniejszające energochłonność. Osiągnięcie lepszej jakości powietrza jest również możliwe poprzez stosowanie ekologicznych paliw oraz rozwój energetyki odnawialnej.

Oddziaływanie na tereny chronione, faunę i florę

Pozytywne oddziaływanie na obszary chronione tj. obszary chronionego krajobrazu, które nie wymagają stosowania ścisłego reżimu ochronnego wywiera rozwój turystyki

i rekreacji. Oddziaływanie to wyraża się poprzez wykorzystywanie jej walorów wychowawczych i poznawczych w edukacji ekologicznej. Budowa infrastruktury turystycznej powoduje wzmożony nadzór nad ochroną przyrody i krajobrazu.

Ewentualne negatywne oddziaływania mogą dotyczyć awifauny na skutek nieprawidłowości w lokalizacji, budowie i użytkowaniu elektrowni wiatrowych.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz

Pozytywne oddziaływanie na gleby zapewnia stosowanie przez rolników Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Do pozytywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi jak i krajobraz przyczynia się wprowadzanie nowego systemu gospodarowania odpadami, który kładzie nacisk na selektywną zbiórkę odpadów. Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją starych struktur tj. dróg, chodników i budynków.

Oddziaływanie na ludzi

Wszystkie działania określone w harmonogramie realizacyjnym „Programu...” w perspektywie długoterminowej spowodują poprawę standardu życia mieszkańców gminy. Możliwe negatywne oddziaływanie na ludzi mogą dotyczyć prac realizacyjnych w zakresie budowy, modernizacji dróg czy też rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Jednakże jest to oddziaływanie krótkoterminowe do czasu zrealizowania danej inwestycji.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Realizacja wskazanych w Programie zadań nie wpłynie negatywnie na zasoby naturalne. Na terenie gminy Szczutowo są one eksploatowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Poprzez wprowadzanie najlepszych dostępnych technik BAT nastąpi ograniczenie materiałowchłonności i wodochłonności.

Na wszystkie wymienione powyżej komponenty pozytywny wpływ będą miały prace w zakresie planowania przestrzennego w gminie Szczutowo dotyczące aktualizacji Studium oraz opracowania Planu Miejscowego Zagospodarowania Przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie w tym zakresie związane jest z uzyskaniem ładu przestrzennego uwzględniającego czynniki środowiskowe.

Jak wynika z powyższej analizy ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko może wystąpić na skutek zaniedbań ludzkich bądź awarii instalacji.

TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Z uwagi na znaczne oddalenie obszaru objętego Prognozą od granic Państwa nie stwierdza się możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji działań wynikających z Programu ochrony środowiska.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W celu ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko ustaleń Programu ochrony środowiska należy:

W zakresie planowanych inwestycji:

- zwrócić szczególną uwagę na proces projektowania i realizacji nowych inwestycji poprzez: wybór najkorzystniejszej lokalizacji przedsięwzięć, zastosowania rozwiązań projektowych spełniających wymogi najlepszych dostępnych technik, kontrolę obiektu przed oddaniem do użytkowania co spowoduje wyeliminowanie zagrożeń środowiska.

Istotną kwestią w tym zakresie jest opracowanie planu miejscowego zagospodarowania, który w sposób przejrzysty określi przeznaczenie i sposób wykorzystania danego obszaru.

- poddać szczegółowej analizie lokalizację nowopowstałych alternatywnych źródeł energii.

Szczególnie uwagę należy zwrócić na lokalizację elektrowni wiatrowych. Jest to istotne ze względu na położenie gminy niemalże w całości w granicach Obszaru chronionego krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”. Lokalizację tego typu przedsięwzięć definiuje polskie prawodawstwo poprzez Ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., nr 213, poz. 1397). Dokumenty te dopuszczają lokalizację elektrowni wiatrowych na obszarach chronionego krajobrazu o mocy do 100 MW.

- monitoring społeczny badający świadomość ekologiczną mieszkańców gminy.

O lokalizacji projektowanych przedsięwzięć powinna być informowana społeczność gminy. Takie działanie ograniczy powstawaniu konfliktów pomiędzy władzą lokalną, a społeczeństwem.

W zakresie prowadzonych działalności i stanu środowiska:

- prowadzić stały nadzór nad działalnością powodującą negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym nad źródłami energetycznymi (również kotłowniami lokalnymi) i oczyszczalniami ścieków,
- prowadzić monitoring emisji z oczyszczalni ścieków,
- prowadzić monitoring środowiska oraz monitoring realizacji Programu ochrony środowiska.

12. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Bezpośrednią odpowiedzialność za wdrażanie programu ponosi Wójt Gminy Szczutowo.

Realizacja szeregu zadań wymaga udziału administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, przedsiębiorców. Wymaga także szerokiego wsparcia społecznego, w tym pozarządowych organizacji ekologicznych. Wskazane jest rozpowszechnienie niniejszego „Programu..” wśród podmiotów go realizujących

i społeczeństwa Gminy, a jego treść powinna być zamieszczona na stronach internetowych Gminy, w sposób łatwo dostępny dla ogółu odbiorców.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z wykonania Programu Wójt Gminy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy.

Zgodnie z ustawą Poś co 4 lata Program ochrony środowiska ulega aktualizacji.

Jednym z ważnych elementów procesu wdrożenia programu jest jego monitorowanie polegające na ciągłym systemie obserwacji i kontroli realizacji zadań Programu.

Monitoring dostarcza informacji w oparciu, o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Głównym celem monitoringu jest wzrost efektywności i skuteczności polityki ochrony środowiska, w tym prowadzonych inwestycji proekologicznych oraz gromadzenie, analizowanie i wykorzystywanie danych dotyczących stanu środowiska dla właściwej polityki ochrony środowiska.

Przebieg realizacji „Programu Ochrony Środowiska” musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). System monitoringu realizacji „Programu Ochrony Środowiska” składa się z trzech elementów:

- a) monitoring środowiska,
- b) monitoring „Programu Ochrony Środowiska”,
- c) monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Monitoring środowiska.

Monitoring ten realizowany jest w regionie przez WIOŚ przy współudziale innych jednostek organizacyjnych i naukowo-badawczych (np. RZGW, RDLP). Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków. Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te są już podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W tym ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Programu Ochrony Środowiska” (w rozumieniu osiągnięcia celów).

Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.

Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska w gminie Szczutowo (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

Monitoring „Programu Ochrony Środowiska Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku”

Realizacja tej części zadań monitoringowych składa się z oceny:

Osiągnięcia celów ekologicznych

- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania „Programem Ochrony Środowiska” w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

W monitoringu osiągnięcia celów ekologicznych wykorzystuje się wyniki monitoringu środowiska a także oceny porównawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów „Programu Ochrony Środowiska” są wskaźniki realizacji programu, których porównanie w kolejnych latach pozwala na śledzenie dynamiki zmian.

Monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Ważnym miernikiem realizacji „Programu ochrony środowiska” jest monitoring społeczny. Pozwala ona na analizę stopnia świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez:

- aktywne uczestnictwo w postępowaniach z udziałem społeczeństwa,
- udział w akcjach proekologicznych organizowanych w gminie,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów,

- promowanie zachowań proekologicznych (np. używanie opakowań wielorazowego użytku).

Tabela 2. Wskaźniki efektywności Programu ochrony środowiska.

Wskaźnik	Rok		
	2010	2011	2012
długość sieci wodociągowej (km)	142,4	142,4	143,5
długość sieci kanalizacyjnej (km)	22,1	29,5	29,5
zużycie wody na potrzeby ludności dam ³ /rok	138,3	224,8	206
zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej (rolnictwo i leśnictwo) dam ³ /rok	-	467	447
zużycie wody na 1 mieszkańca (m ³)	28	38,5	41,9
komunalne oczyszczalnie ścieków (sztuki)	1	1	1
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (osoby)	1350	550	1550
ścieki oczyszczone odprowadzone ogółem (dam ³)	47	46	43
powierzchnia gruntów leśnych (ha)	2851,6	2855,6	2857,6
powierzchnia lasów (ha)	2804,7	2808,7	2810,7
lesistość (%)	24,9	24,9	24,9
powierzchnia zieleni urządzonej (ha)	0,2	0,2	0,2
Obszary chronionego krajobrazu (ha)	11262	11262	11262
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (ha)	361,2	361,2	361,2

	Rok		
Wskaźnik Użytki ekologiczne (ha)	53,6	53,6	53,6
Pomniki przyrody sztuki (ha)	5	5	5

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywa do 2021 roku” wynika z art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1235).

W trakcie wykonywania Prognozy analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie Gminy Szczutowo oraz proponowane kierunki działań w celu poprawy jakości środowiska i komfortu życia mieszkańców. Uzyskane wnioski odniesiono do aktualnego stanu środowiska i przeanalizowano możliwe skutki realizacji Programu.

Prognoza oddziaływania Programu ochrony środowiska dla Gminy Szczutowo na lata 2014-2017 z perspektywa do 2021 roku” została opracowana na podstawie zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1235). Zgodnie z wyżej cytowaną ustawą Prognoza:

1. zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- informacje o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. określa, analizuje, ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istotne problemy z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

4. przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą, negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Za podstawę wykonania Prognozy przyjęto:

- dyrektywy i rozporządzenia UE,
- prawodawstwo polskie,
- Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- "Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r."
- „Program ochrony środowiska dla powiatu sierpeckiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2020 roku”,
- Wojewódzki plan gospodarki odpadami,
- Strategię Rozwoju Kraju,
- Umowę Partnerstwa 2014-2020
- Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla województwa mazowieckiego (2006 r.),
- Aktualizacje krajowego i wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

W trakcie wykonywania Prognozy analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie Gminy oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Uzyskane wnioski odniesiono do aktualnego stanu środowiska i przeanalizowano możliwe skutki realizacji Programu.

Stwierdzono, że poddany Prognozie dokument jest zgodny z dokumentami wyższego rzędu, a cele w nim przyjęte w pełni odzwierciedlają cele określone w Polityce Ekologicznej Państwa oraz krajów Unii Europejskiej.

Następnie wykonano analizę aktualnego stanu środowiska w Gminie Szczutowo i określono główne problemy ekologiczne, do których należy:

- niewystarczający stopień skanalizowania gminy
- niska jakość wód w rzekach i jeziorach
- w niewystarczającym stopniu wdrożony system gospodarki odpadami
- negatywne oddziaływanie rolnictwa na środowisko

W Prognozie rozpatrzono możliwe warianty alternatywne. Stwierdzono, iż brak realizacji Programu ochrony środowiska może spowodować degradację środowiska,

a kumulowanie się negatywnych oddziaływań prowadziłyby do zanieczyszczenia środowiska jako całości. Stosowanie innych wariantów alternatywnych uznano za nieuzasadnione.

Istotnym punktem niniejszego dokumentu jest analiza i ocena przewidzianych znaczących oddziaływań na środowisko. Poddano jej głównie zadania przewidziane do realizacji w ramach „Programu..” Przeanalizowaniu potencjalnych oddziaływań poddano również możliwe inwestycje będące szansą rozwoju gminy tj. energetyka odnawialna. Przewidywane oddziaływania zostały rozpatrzone ze względu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Stwierdzono, iż zawarte w „Programie..” rozwiązania będą oddziaływać pozytywnie na środowisko oraz przyczynia się do poprawy standardu życia mieszkańców gminy Szczutowo. Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko może wystąpić na skutek zaniedbań ludzkich bądź awarii instalacji. W związku z tym zaproponowano rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie oddziaływań na środowisko w zakresie planowanych inwestycji oraz stanu istniejącego. Z uwagi na znaczne oddalenie obszaru objętego Prognozą od granic Państwa nie stwierdza się możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji działań wynikających z Programu ochrony środowiska.

W celu analizy realizacji Prognozy zaleca się prowadzenia monitoringu, który dostarcza informacji w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.